

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές»

Οι Έννοιες του Λαού και του Έθνους στον
Εθνικό Συναγερμό [Εθνικό Μέτωπο]
Και στον
Λαϊκό Ορθόδοξο Συναγερμό (ΛΑ.Ο.Σ.)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΤΑΘΟΥΣΗΣ

Κόρινθος Οκτώβριος 2020

University of Peloponnese
Faculty of Social and International Sciences
Department of Political Science and International
Relations

Master Program in
Governance and Public Policies

The concepts of the people and the nation in
Rassemblement National [Front National]

And in

Popular Orthodox Rally (L.A.O.S.)

PANAGIOTIS STATHOUSIS

Corinth Greece October 2020

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη	
Εισαγωγή	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Εθνικό Μέτωπο (Front National). Η Ανάδυση του Εθνικοσοσιαλισμού στη Γαλλία	3
1.1 Η καθιέρωση στο πολιτικό φάσμα	3
1.2 Ιδεολογία και Εθνικολαϊκίστικη ρητορική του FN	4
1.3 Αλλαγή Ηγεσίας (Marine Le Pen)	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Λαϊκός Ορθόδοξος Συναγερμός (ΛΑ.Ο.Σ.)	
Ο Μετασχηματισμός της Ακροδεξιάς στην Ελλάδα	14
2.1 Η Ίδρυση και η φυσιολογία του ΛΑ.Ο.Σ	14
2.2 Η Εθνικολαϊκίστικη Συνθήκη στη ρητορική του ΛΑ.Ο.Σ	18
2.3 Ο Αντιμεταναστευτικός και ο Αντισημιτικός λόγος του ΛΑ.Ο.Σ	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Συγκλίσεις και Αποκλίσεις μεταξύ του Γαλλικού Εθνικού Συναγερμού και του ΛΑ.Ο.Σ	24
Συμπεράσματα	28
Βιβλιογραφία	29

Οι Έννοιες του Λαού και του Έθνους στον Εθνικό Συναγερμό [Front National] και στον Λαϊκό Ορθόδοξο Συναγερμό (ΛΑ.Ο.Σ.)

Σημαντικοί όροι: Έθνος, Λαός, Εθνικισμός, Λαϊκισμός, Ακροδεξιά, Μετανάστευση

Περίληψη: Ο χώρος της ακροδεξιάς έχοντας αφήσει πίσω του τα χαρακτηριστικά του Φασισμού και του Ναζισμού, τα οποία υπήρξαν μεταπολεμικά διακυβεύματα και έχοντας περάσει και από τη περίοδο του μεταβιομηχανισμού, έχει αποκτήσει νέα χαρακτηριστικά τα οποία αναφέρονται στη βιβλιογραφία ως «τρίτο κύμα».

Η νέα άκρα δεξιά με την επίκληση στις έννοιες του Έθνους και του Λαού, προτάσσει τον εθνικισμό και τον λαϊκισμό, ως τη μοναδική πολιτική έκφραση για την αντιμετώπιση των πολιτικών και κοινωνικών προβλημάτων.

Ο μετασχηματισμός της νέας άκρα δεξιάς εξελίσσεται σε δύο περιόδους. Η πρώτη περίοδος χαρακτηρίζεται από την έντονη ριζοσπαστικοποίηση, των κομμάτων και των φορέων που την αποτελούν, έχοντας ως γνώμονα στη διαλεκτική και στη ρητορική τους την εναντίωση σε ζητήματα, όπως η μετανάστευση, η παγκοσμιοποίηση, οι εγχώριες και ξένες ελίτ και χαρακτηρίζονται από έντονο αντισημιτισμό.

Στη δεύτερη περίοδο η μεταστροφή που παρατηρείται, στη ρητορική των κομμάτων της ακροδεξιάς, έγκειται στο γεγονός ότι μετατράπηκαν από κόμματα καταγγελίας σε κόμματα διεκδίκησης της εξουσίας. Η πιο μετριοπαθής εικόνα που έδειξαν στόχευε στη μεγαλύτερη διείσδυση στα κοινωνικά στρώματα.

Η νέα άκρα δεξιά προτάσσει το έθνος και το λαό, ως ομογενοποιημένη οντότητα και την θέτει ως «θεμέλιο λίθο» για την ανάπτυξη ολόκληρης της ακροδεξιάς ιδεολογίας.

Η παρακάτω εργασία εξετάζει κατά πόσο ο γαλλικός Εθνικός Συναγερμός και ο Λαϊκός Ορθόδοξος Συναγερμός, αποτελούν μέρος αυτής της συνθήκης.

Keywords: Nation, People, Nationalism, Populism, Far Right, Immigration

Abstract: The area of the extreme right, having left behind the characteristics of Fascism and Nazism, which were at stake after the war and having gone through the post-industrial period, has acquired new characteristics which are referred to in the literature as the "third wave".

The new far right, invoking the concepts of the Nation and the People, proposes nationalism and populism, as the only political expression for dealing with political and social problems.

The transformation of the new far right is evolving in two periods. The first period is characterized by the intense radicalization of the parties and their constituent bodies, guided in their dialectic and rhetoric by the opposition to issues such as immigration, globalization, domestic and foreign elites, and characterized by intense opposition Semitism.

In the second period, the shift observed in the rhetoric of the far-right parties lies in the fact that they were transformed from parties of denunciation to parties claiming power. The most modest image they showed was aimed at greater penetration into the social strata.

The new far right proposes the nation and the people as a homogenized entity and sets it as a "cornerstone" for the development of the entire far-right ideology.

The following work examines whether the French National Alarm and the Popular Orthodox Alarm are part of this treaty.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αύξηση της επιρροής των ακροδεξιών κομμάτων, στην Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο, στο εκλογικό σώμα και η πίεση που ασκούν στα συστημικά κοινοβουλευτικά κόμματα έχουν κατευθύνει το ενδιαφέρον αρκετών πολιτικών επιστημόνων στην διερεύνηση του φαινομένου.

Η διάκριση που γίνεται, σε ιστορικό χρόνο, προσδιορίζει την ανάπτυξη της ακροδεξιάς ιδεολογίας και τον μετασχηματισμό της σε τρία κύματα. Το πρώτο έλαβε χώρα στην πρώτη μεταπολεμική περίοδο και είχε έντονα φασιστικά χαρακτηριστικά, το δεύτερο έκανε την εμφάνιση του στις αρχές της δεκαετίας του 1970 και χαρακτηρίστηκε από διακυβεύματα της περιόδου του μεταβιομηχανισμού. Το τρίτο κύμα εμφανίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1990 και τα διακυβεύματα του αφορούν ζητήματα υπέρ της διαφάνειας του δημοσίου βίου, της άμεσης πολιτικής συμμετοχής, του κοινωνικού προστατευτισμού, ζητήματα ταυτότητας έχοντας έντονα εθνοθησκευτικά και εθνοπολιτισμικά κριτήρια και ζητήματα ενίσχυσης της δημόσιας τάξης και της εθνικής ασφάλειας (Γεωργιάδου, 2004, σελ 11).

Αυτός ο μετασχηματισμός της ακροδεξιάς ιδεολογίας αποτυπώνεται στο ότι, στον σημερινό ακροδεξιό χώρο, τα διακυβεύματα που τίθενται δεν απορρίπτουν την κοινοβουλευτική δημοκρατία και αυτό που έχει γίνει αποδεκτό είναι ότι ο εθνικισμός που διέπει τα ακροδεξιά κόμματα είναι περισσότερο αμυντικός παρά επιθετικός. Ο ακροδεξιός χώρος προτάσσει ένα ύφος περισσότερο αντισυστημικό και αντικομματικό και μια ρητορική που τον τοποθετεί απέναντι από τις ελίτ, εγχώριες και ξένες, τη μαζική μετανάστευση, την παγκοσμιοποίηση και τον θέτει ως μοναδικό διεκδικητή μίας «καθαρής» εθνικής ταυτότητας (Ηλιαδέλη, 2017, σελ 17).

Το αντικείμενο μελέτης μας είναι πως οι έννοιες του Λαού και του Έθνους χρησιμοποιούνται στην διαλεκτική του γαλλικού Front National (FN) και του ελληνικού Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού (ΛΑ.Ο.Σ).

Η παρακάτω εργασία θα αναπτυχθεί σε τρία βασικά κεφάλαια. Στο πρώτο θα δούμε την περίπτωση του Front National από την ίδρυση του μέχρι σήμερα και θα προσπαθήσουμε να εντοπίσουμε τις παραπάνω έννοιες στη διαλεκτική του. Στο δεύτερο θα ασχοληθούμε με τον Λαϊκό Ορθόδοξο Συναγερμό, ως περίπτωση

κόμματος του ελληνικού ακροδεξιού χώρου και στο τρίτο και τελευταίο θα εξετάσουμε που υπάρχουν συγκλίσεις και που αποκλίσεις ανάμεσα στα δύο κόμματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Εθνικό Μέτωπο (Front National)

Η Ανάδυση του Εθνικοσοσιαλισμού στη Γαλλία

1.1 Η καθιέρωση στο πολιτικό φάσμα

Με ημερομηνία ίδρυσης τον Οκτώβριο του 1972 και με ηγέτη τον Jean-Marie Le Pen το Front National (FN) κατόρθωσε από το 0,74% στις προεδρικές εκλογές του 1974 να ανέλθει στο 15% του εκλογικού σώματος στις προεδρικές εκλογές του 1995.

Σε πρώιμο στάδιο το FN απευθύνονταν και αντιπροσώπευε διάφορες περιθωριοποιημένες ακροδεξιές κοινωνικές ομάδες, όπως οι επαναστάτες εθνικιστές, οπαδούς του Βισί της εποχής του πολέμου, νεοφασίστες, νεοναζί, οπαδούς της γαλλικής Αλγερίας κ.α. Όσο η επιρροή του FN μεγάλωνε, άρχισε να προσελκύει οπαδούς και μέλη από τη συστημική δεξιά και τη γαλλική νέα δεξιά, ενισχύοντας περαιτέρω τη παρουσία του στα πολιτικά πράγματα (Γεωργιάδου, 2004, σελ 72).

Η επιτυχία της αύξησης της δύναμης του FN έγκειται, πρώτον στην διείσδυση που έκανε σε πιο λαϊκά στρώματα της γαλλικής κοινωνικής διαστρωμάτωσης, αποσπώντας μεγάλο μερίδιο από την πρωτοκαθεδρία κυρίως των αριστερών κομμάτων και δεύτερον ότι υπήρξε το μοναδικό κόμμα που συγκράτησε τους ψηφοφόρους του σε σχέση με τα υπόλοιπα κόμματα. Αρωγός της επιτυχίας αυτής υπήρξε η υιοθέτηση ενός εθνολαϊκίστικου δημαγωγικού ύφους, από τον Le Pen, με κύριους άξονες τις αναφορές στον λαό και στο έθνος και με φράσεις, όπως «Η Γαλλία για τους Γάλλους» και «Πρώτα οι Γάλλοι» (Γεωργιάδου, 2004, σελ 76).

Το ρητό «Οι λέξεις είναι όπλα», που ανέφερε συχνά ο Le Pen, περικλείει ουσιαστικά τα βασικά στοιχεία της ρητορικής του FN με στόχο την εμπέδωση, από τους εν δυνάμει ψηφοφόρους του κόμματος, κάποιων «Προφανών Αληθειών» αναδεικνύοντας, στον Le Pen, την τέχνη του ευφημισμού. Η αλήθεια είναι, πως ο Le Pen, ως ηγέτης του FN απέκτησε μια σημαντική δυναμική αξιοποιώντας αυτά τα στοιχεία, για τα οποία των κατηγορούσαν οι υπόλοιπες πολιτικές δυνάμεις, όπως η υπεραπλούστευση των εννοιών και των ζητημάτων που έθετε.

Θέματα όπως μετανάστευση, εθνική κυριαρχία και εθνική ταυτότητα, είναι θέματα τα οποία ο Le Pen εκμεταλλεύτηκε, ανταποκρινόμενος σε μια πραγματικά

κοινωνική ζήτηση και η επιτυχία του έγκειται στο ότι κατόρθωσε με αυτή τη θεματολογία να γεμίσει το κενό που είχε δημιουργηθεί, στο εκλογικό σώμα, μετά από τις ασκούμενες πολιτικές των δεξιών και των σοσιαλιστικών κυβερνήσεων (Milza, 2004, σελ 427).

1.2 Ιδεολογία και Εθνικολαϊκίστικη ρητορική του FN

Το ιδεολογικό υπόβαθρο του Front National δεν διαφέρει από τα άλλα ακροδεξιά μορφώματα ή κόμματα της υπόλοιπης Ευρώπης. Στηρίζεται στις έννοιες του έθνους και του λαού, που χρησιμοποιούνται ως βασικοί άξονες της ιδεολογικής δομής του κόμματος, εμπλουτίζοντας και περιπλέκοντας σε αυτές τις δύο έννοιες τη θεματολογία που αναπτύσσεται στο FN. Ζητήματα όπως, η μετανάστευση, η ανεργία, η εθνική κυριαρχία, η εθνική ταυτότητα, ο αντισημιτισμός, ο αντιελιτισμός και η συνωμοσιολογία, με γνώμονα τις δύο παραπάνω έννοιες, εργαλοποιούνται από το FN και κυρίως από τον Le Pen, με στόχο την πόλωση της κοινωνικής δυσαρέσκειας (Milza, 2004, σελ 410).

Το έθνος προτείνεται, από τον Le Pen, ως η υπέρτατη συνθήκη, η οποία περικλείει μέσα της βασικές έννοιες της ιδεολογίας του FN, όπως η κουλτούρα, η ταυτότητα, οι ρίζες, η παράδοση και η κληρονομιά. Με την ισχυρή ιδέα του έθνους, ο Le Pen, δημιουργεί ένα πλαίσιο στο οποίο, παρουσιάζεται ως ιδανική συνθήκη να ανήκει ο λαός, εκμεταλλεζόμενος το κοινωνικό-ψυχολογικό κενό που άφησε η κατάρρευση δομικών κοινωνικών αισθημάτων, όπως η αλληλεγγύη ή το να ανήκει κάπου όπως, η θρησκεία, η γειτονιά, η κοινότητα και το κόμμα. Με αυτά τα δεδομένα η κατεύθυνση που παρουσιάζει το FN είναι αντίθετη με την παγκοσμιοποίηση, τον κομμουνισμό, τον σοσιαλισμό, το Ισλάμ και με όλες τις υπερεθνικές, διεθνιστικές δυνάμεις που απειλούν το έθνος (Γεωργιάδου, 2004, σελ 87).

Τα επιπλέον στοιχεία που συνθέτουν το ιδεολογικό κράμα της γαλλικής ακροδεξιάς και κυρίως του FN είναι ο αντιαμερικανισμός, ο σεξισμός, η απόρριψη του άλλου, ο μύθος της συνωμοσίας σε πλανητική κλίμακα και η περιφρόνηση των διαφορετικών ταυτοτήτων. Το FN προσβλέποντας την αλίευση ψηφοφόρων από τους άλλους πολιτικούς χώρους, παρουσιάζεται ως κίνημα που εδράζεται έξω από τον διαχωρισμό του οριζόντιου άξονα αριστερά-δεξιά (Milza, 2004, σελ 431).

Η πολυσυλλεκτικότητα των ψηφοφόρων του FN, οι οποίοι προέρχονται από το σύνολο της γαλλικής κοινωνικής διαστρωμάτωσης, οδήγησαν τον Le Pen να χρησιμοποιήσει διττή γλώσσα και να απλουστεύσει την πολιτική επιχειρηματολογία του, ώστε να μπορέσει να αφομοιωθεί από όλους. Σε αυτή τη συνθήκη ο Le Pen άρθρωσε την εθνικολαϊκίστικη ρητορική του επάνω σε κάποιες έννοιες «κλειδιά», οι οποίες έδιναν και το στίγμα της πολιτικής του προοπτικής (Milza, 2004, σελ 411).

Μετανάστευση: Η μετανάστευση είναι η ουσιαστικότερη έννοια στην λεπενική ρητορική διότι προσφέρει το έδαφος, ώστε να εκφραστούν πολλά ζητήματα όπως, η ανεργία, το έλλειμμα στον νόμο και στην τάξη, η κουλτούρα, η οικονομία, οι κοινωνικές υπηρεσίες και η εκπαίδευση. Προσδιορίζεται με αυτόν τον τρόπο ως ένα ζήτημα ποικίλης χρήσης. Κυρίως στους μετανάστες, οι οποίοι αναφέρονται από την λεπενική ρητορική, ως εισβολείς από τον τρίτο κόσμο και ιδιαίτερα οι αναφορές για τους μετανάστες προερχόμενους από το Μαγκρέπ, χρεώνονται όλα τα δεινά της γαλλικής κοινωνίας. Σύμφωνα με την ακροδεξιά ρητορική ευθύνονται για όλα τα παραπάνω και στην περίπτωση που δεν αντιμετωπιστεί αυτό το τεράστιο κύμα μετανάστευσης το αποτέλεσμα θα είναι η δημογραφική κατάρρευση, η πολιτισμική διάλυση, η παρακμή των αστικών κέντρων της χώρας, η κοινωνική αποσάθρωση και η κατάρρευση των γαλλικών ηθικών και εθνικών αξιών (Γεωργιάδου, 2004, σελ 82).

Η εξίσωση, η μετανάστευση να ισούται με την ανεργία και με την εγκληματικότητα, εργαλοποιημένη από τη λεπενική ρητορική, δίνει στο FN το ιδεολογικό υπόβαθρο, ώστε να μπορέσει να αναπτύξει όχι μόνο τη μεταναστευτική του πολιτική, αλλά να δομήσει πάνω της όλη την ακροδεξιά εθνολαϊκίστικη ρητορική του (Milza, 2004, σελ 410).

Η διαλεκτική που ανέπτυξε το FN στο ζήτημα της μετανάστευσης ουσιαστικά αποκρυστάλλωσε το ρατσιστικό ιδεολογικό υπόβαθρο που το διέπει. Η απομάκρυνση από τον φυλετικό – βιολογικό ρατσισμό, που αντιπροσώπευε τον φασισμό και τον ναζισμό, έδωσε το στίγμα των θέσεων του FN στο θέμα και τον μεταμόρφωσε σε έναν ρατσισμό διακρίσεων που θεμελιώνεται στην κουλτούρα και στις πολιτισμικές διαφορές. Η παραπάνω αλλαγή αποτελεί, με πρωτοπόρο το FN, το ιδεολογικό δόγμα της νέας ακροδεξιάς σε όλη την Ευρώπη. Αυτός ο νέος πολιτισμικός ρατσισμός απορρέει από την ιδέα, ότι οι εκφραστές διαφορετικών πολιτισμών δεν μπορούν να αναμειχθούν, διότι ενέχουν τον κίνδυνο εκφύλισης των φυσικών διαφορών που

υπάρχουν ανάμεσα στις φυλές και τις κουλτούρες. Μετά την 11^η Σεπτεμβρίου 2001 η ξενοφοβία που προτεινόταν μέχρι τότε, από το FN, μετασχηματίστηκε σε ισλαμοφοβία και ο ξένος μεταμορφώθηκε σε απειλητικό μουσουλμάνο, μετασχηματίζοντας τον αντιμεταναστευτισμό σε αντι-ισλαμισμό (Ηλιαδέλη, 2017, σελ 59).

Εθνική κυριαρχία – Εθνική ταυτότητα: Στα δύο αυτά ζητήματα και με τη συνωμοσιολογία, που θα δούμε παρακάτω, αναδεικνύεται σε μεγάλο βαθμό η αλληλένδετη σχέση εθνικισμού και λαϊκισμού. Παρουσιάζεται ο εθνικισμός που διέπει το FN διανθισμένος με τη ρητορική του άκρατου λαϊκισμού. Στα παραπάνω ζητήματα γίνεται, από το FN, επίκληση στην έννοια του έθνους. Το έθνος ορίζεται ως: «κοινότητα γλώσσας, συμφέροντος, φυλής, αναμνήσεων και κουλτούρας, όπου ο άνθρωπος ανθεί». Ο άνθρωπος συνδέεται με το έθνος μέσα από τις ρίζες του, το παρελθόν του, την κληρονομικότητα του και την παράδοση του, στοιχεία όπου το έθνος του μεταφέρει από τη στιγμή της γέννησης του και λογίζονται ως στοιχεία αμύθητης αξίας (Ηλιαδέλη, 2017, σελ 146).

Η εθνική κυριαρχία προσφέρει το πεδίο εκείνο το οποίο μπορεί να αρθρώσει τον λαϊκίστικο λόγο του, το FN, σε σχέση με την οικονομική του πολιτική και την απόρριψη των υπερεθνικών θεσμών και θεσμικών λειτουργιών. Ο λόγος του εκφράζει τον αντιευρωπαϊσμό και τον αντικοσμοπολιτισμό, προτάσσοντας έναν ρομαντικό υπερεθνικισμό, ο οποίος θεμελιώνεται πάνω σε εθνικό-κεντρικούς όρους, όπου με την υπεραπλούστευση και δίνοντάς του συνωμοσιολογικά χαρακτηριστικά, αντικατοπτρίζει το σύνολο των θέσεων του FN. Η διαλεκτική που αναπτύσσεται στο πλαίσιο της εθνικής κυριαρχίας, σε κοινωνικό επίπεδο, είναι η υπεράσπιση της φυσικής κοινότητας, απαντώντας στην κρίση ταυτότητας με ρατσιστικούς και ξενοφοβικούς όρους, στο οικονομικό επίπεδο αντανάκλατε από την αντίδραση στην παγκοσμιοποίηση και όλων όσων εκπροσωπεί και την εκπροσωπούν και σε πολιτικό επίπεδο, είναι η ανάδειξη του υπερεθνικισμού, ως σωτήριας ιδεολογίας. Στο πολιτικό επίπεδο εντάσσεται και η ρητορική σε ότι αφορά τον λαό. Οι λαϊκίστικες εγκλείσεις, στα προγράμματα του κόμματος και η προτροπή για αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες, όπως τα δημοψηφίσματα, υπερτονίζουν την «λαϊκή βούληση» και νομιμοποιούν, ιδεολογικά, την ανάληψη πολιτικών αποκλεισμού των μη Γάλλων δίνοντας, στις κοινωνικές τάξεις, εθνοτικό χαρακτήρα βασισμένο στον αντιφιλελευθερισμό (Ηλιαδέλη, 2017, σελ 19).

Η εθνική ταυτότητα θεμελιώνεται πάνω στις πολιτισμικές βάσεις που προσδιορίζονται, από την κουλτούρα, τη γλώσσα και την παράδοση. Ο ορισμός της εθνικής ταυτότητας, με αυτά τα στοιχεία, καθορίζει την ιδεολογική και πολιτική φυσιογνωμία του FN. Οι αντιφιλελεύθερες πολιτικές θέσεις που εκφράζει, τίθενται απέναντι από τον ατομικισμό και ορίζουν τον θεσμό της οικογένειας, ως «κύτταρο» του έθνους και την μητρότητα, ως «πατριωτικό» καθήκον. Στο πλαίσιο στο οποίο ορίζεται η εθνική ταυτότητα, από το FN, προτείνεται η έννοια του έθνους, ως μιας πολιτισμικής – οργανικής οντότητας και η κυρίαρχη γαλλική εθνική κοινότητα, ως προστάτης των γαλλικών πολιτισμικών χαρακτηριστικών που αντιστρατεύονται τον «εχθρό» δηλαδή τα άτομα και τις κοινωνικές ομάδες που έχουν διαφορετικά πολιτισμικά χαρακτηριστικά.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και ένα κύριο ιδεολογικό – πολιτικό γνώρισμα του κόμματος που είναι η πολιτισμική «ανάμειξη», η οποία αναβαθμίζεται στον νούμερό ένα εχθρό και έχει ως στόχο την αλλοίωση της γαλλικής εθνικής ταυτότητας και κατεπέκταση τη σήψη του γαλλικού έθνους. Η ρητορική αυτή εδράζεται στις πολιτικές της «εθνικής προτίμησης» και του «προνοιακού σοβινισμού». Οι πολιτικές αυτές προτείνουν την προτεραιότητα στις προνοιακές πολιτικές του κράτους υπέρ των γηγενών έναντι όλων των άλλων.

Η μετατροπή των μεταναστών από βιολογικά κατώτερους σε πολιτισμικά διαφορετικούς, άρα μη δικαιούχους των παροχών του γαλλικού κράτους, αποτυπώνεται στον λόγο του Le Pen, όπου η μετανάστευση μεταφράστηκε σε εισβολή και οι αναφορές στο δημογραφικό πρόβλημα μετουσιώθηκαν σε εκρήξεις ρατσιστικών λόγων, ότι το έθνος εκκενώνεται και η διαδικασία αναπλήρωσης θα γίνει μέσω της μετανάστευσης. Οι φόβοι που εκφράζονται στη ρητορική, του FN, μιλούν για αλλοίωση της οργανικής ταυτότητας του έθνους και για ισλαμοποίηση του, αφού από τις αρχές της δεκαετίας του 2000, η εισβολή μεταναστών έλαβε μια αντιμουσουλμανική δεσπόζουσα Η εναντίωση του FN στην παγκοσμιοποίηση ορίζει και το πλαίσιο ανάπτυξης της αντιμεταναστευτικής και αντί-ισλαμικής ρητορικής, στην οποία η μετανάστευση είναι απόρροια της παγκοσμιοποίησης και η κυρίαρχη διαίρεση η οποία αναδεικνύεται, είναι παγκοσμιοποίηση εναντίον εθνικής ταυτότητας (Ηλιαδέλη, 2017, σελ 149).

Συνωμοσιολογία: Η θεωρία της συνωμοσίας είναι άλλο ένα πεδίο όπου αποκρυσταλλώνεται η εθνολαϊκιστική συνθήκη, στο FN. Η λαϊκίστικη ρητορική ουσιαστικά θεμελιώνεται πάνω στις συνωμοσίες των ισχυρών οι οποίοι είναι εναντίον του γαλλικού λαού. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο καταγγέλλονται οι εγχώριες και ξένες ελίτ, όπου με πρόσταγμα τις επιταγές της παγκοσμιοποίησης, προσπαθούν να διαβάλουν το γαλλικό έθνος.

Η λαϊκίστικη ρητορική, δίνει στον λαό μια οργανική διάσταση, η οποία αντιτίθεται στις εγχώριες ελίτ στον αέναο πόλεμο για τη λαϊκή κυριαρχία και η οριοθέτηση του μέσα σε γεωγραφικά όρια τον αναγάγει σε έθνος. Το έθνος με το οποίο ταυτίζεται ο οργανικός λαός αποτελεί το γαλλικό ιστορικό έθνος. Στον λεπενικό λόγο αυτή η ταύτιση λαού και έθνους, μαζί με την ανάπτυξη μιας συνωμοσιολογικής ορολογίας, αντιτίθενται με τη σειρά τους στις διεθνής ελίτ που έχουν στόχο την χειραγώγηση των κοινωνικών εξελίξεων και την μείωση της εθνικής κυριαρχίας. Τα βασικά στοιχεία του συνωμοσιολογικού λόγου, του FN, είναι η εναντίωση στην παγκοσμιοποίηση η οποία παίρνει πλανητική διάσταση, η απλούστευση της πραγματικότητας η οποία παρουσιάζεται ως μοναδική μορφή κατανόησης της, η κατασκευή αποδιοπομπαίου τράγου μέσα από την αναγωγή όλων των προβλημάτων σε μία και μοναδική αιτία, η ηθικοποίηση της πολιτικής η οποία επιτυγχάνεται μέσα από τη διάκριση καλών (Λαού) κακών (Ελίτ) και η επιστροφή στον «χρυσό Αιώνα» η οποία συμπληρώνει την προσφυγή του FN σε εθνικολαϊκίστικα ιδεώδη (Ηλιαδέλη, 2017, σελ 56).

Εντός του συνωμοσιολογικού πλέγματός στον λόγο του εντάσσεται και ο αντισημιτισμός. Ο λεπενικός λόγος παρουσιάζει την κατανόηση της πραγματικότητας μέσα από την κατασκευή εθνικών «απειλών», όπως η Εβραϊκή Διεθνής.

Ο αντισημιτικός λόγος, του FN, αρθρώνεται με βάση την παρουσία των Εβραίων στον κρατικό μηχανισμό, δημιουργώντας τον φόβο μίας «εκβραϊσμένης» Γαλλίας. Επιπλέον, στο λόγο του, συναντάμε γνωστά αντισημιτικά στερεότυπα, τα οποία αναφέρονται στην εβραϊκή κυριαρχία, στον αποικισμό, στη διείσδυση, στην παιδοκτονία, στον έλεγχο των μίντια και σε προσωποποιημένα στερεότυπα τα οποία χαρακτηρίζουν τον Εβραίο, όπως αυτά του άπατρη, του νομάδα, του κερδοσκόπου, του κοσμοπολίτη, του ψεύτη και του άπιστου. Όλα αυτά τα στοιχεία στον λόγο, του

FN, κατασκευάζουν την εικόνα του Εβραίου, ο οποίος είναι υπεύθυνος για τις αθρόες μεταναστευτικές ροές που πνίγουν τα κράτη έθνη (Ηλιαδέλη, 2017, σελ 151).

1.3 Αλλαγή Ηγεσίας (Marine Le Pen)

Η ανάληψη της ηγεσίας του FN, από την Marine Le Pen, σηματοδότησε κάποιες αλλαγές που είχαν στόχο την αποριζοσπαστικοποίηση του κόμματος. Οι αλλαγές αυτές αντανακλώνται σε όλα τα επίπεδα, όπως στην ανανέωση του στελεχικού δυναμικού του κόμματος, στην διαφορετική ρητορική και στην αλλαγή θεματολογίας με την ενσωμάτωση περισσότερο κοινωνικό-οικονομικών ζητημάτων, ενισχύοντας παράλληλα τα παραδοσιακά ζητήματα όπως η μετανάστευση.

Στόχος, της Le Pen, υπήρξε η ιδεολογική εξομάλυνση του κόμματος, ώστε να μπορεί να απευθυνθεί σε ένα μεγαλύτερο φάσμα του εκλογικού σώματος, όπως είναι οι άνεργοι νέοι, η απογοητευμένη μεσαία τάξη, τα σώματα ασφαλείας και οι μετανάστες δεύτερης και τρίτης γενιάς που επιθυμούν τώρα να κλείσουν τα σύνορα της Γαλλίας στους ξένους (www.protagon.gr, Ockrent, 2017).

Η πρώτη αλλαγή που επιχείρησε, η Marine Le Pen, για να αλλάξει τη φυσιογνωμία του κόμματος ήταν η ανανέωση των ανώτατων στελεχών του κομματικού μηχανισμού και οι συνεργασίες με ειδικούς τεχνοκράτες, οι οποίοι την συμβουλεύουν σε οικονομικά ζητήματα, όπως το δημόσιο χρέος της χώρας, την αντιμετώπιση της ανεργίας και τον τρόπο εξόδου της χώρας από το ευρώ. Μέσα στο πλαίσιο αυτής της ανανέωσης εντάσσεται και η αλλαγή της παρουσίας της ίδιας της Le Pen, στην εμφάνιση, στην ρητορική και στην λογική που καλλιέργησε μέσα στο κόμμα, της λατρείας του αρχηγού, παρουσιάζοντας την ως την ηγέτιδα του λαού, η οποία θα μπορούσε να ανοικοδομήσει την Γαλλία (Ηλιαδέλη, 2017, σελ 153).

Η πραγματική τομή, της αποδαιμονοποίησης του κόμματος από το παρελθόν του, έγινε με την πρόταση, της Marine Le Pen, για αλλαγή του ονόματος. Η αλλαγή του ονόματος σηματοδοτεί και την αλλαγή των προτεραιοτήτων του κόμματος, σύμφωνα με την Le Pen, προτείνεται πλέον η αναρρίχηση στην εξουσία αλλάζοντας τη φυσιογνωμία του από κόμμα διαμαρτυρίας σε κόμμα εξουσία (www.iefimerida.gr).

Η αλλαγή της ονομασίας του Εθνικού Μετώπου (Front national) σε Εθνικό Συναγερμό (Rassemblement National) επικυρώθηκε με την υπερψήφιση από τα μέλη του κόμματος σε ποσοστό 80,81%. Στην ομιλία της, η Le Pen, ανέφερε ότι η αλλαγή της ονομασίας θα δώσει νέα ορμή στο κόμμα, αφού το παλιό λειτουργούσε ως ψυχολογικό πρόσκομμα για πολλούς Γάλλους ([www.cnn.gr,Reuters/Foudrot,2018](http://www.cnn.gr/Reuters/Foudrot,2018)).

Το Rassemblement National (RN), με ηγέτιδα την Marine Le Pen, ιδεολογικά αντιπροσωπεύει τον πολυσυλλεκτισμό, τον εθνικισμό, τον εθνικό συντηρητισμό και τον κοινωνικό συντηρητισμό. Το πολιτικό φάσμα, το οποίο εκφράζει, ορίζεται από την δεξιά έως την ακροδεξιά. Οι πολιτικές θέσεις του ορίζονται από, την αντίθεση στη μετανάστευση, τον δεξιό λαϊκισμό, την αντί-παγκοσμιοποίηση, τον προστατευτισμό, τον κυριαρχισμό, τον ευρωσκεπτικισμό και τον οικονομικό εθνικισμό. Ο Εθνικός Συναγερμός προσχώρησε στην ομάδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, για μια Ευρώπη των Εθνών και της ελευθερίας και διατήρησε το σύμβολο του, το οποίο είναι ένας κύκλος που περιβάλλει μια φλόγα στα χρώματα της Γαλλικής σημαίας (www.rassemblementnational.fr).

Η ρεπουμπλικανική στροφή που επιχειρείται από, την Le Pen, αντανakλάται και στην αντιμετώπιση διαφόρων ζητημάτων και πολιτικών που διαπραγματεύεται ο Εθνικός Συναγερμός. Στο ζήτημα του μεταναστευτικού, η Le Pen, απορρίπτει τον «διαφορικό ρατσισμό», όπου υποστηρίζεται η ριζική ασυμβατότητα του «Ισλάμ» με τη γαλλική πολιτισμική ταυτότητα και επικεντρώνεται στη «σαρία», βασισμένη στις φιλελεύθερες και δημοκρατικές αξίες. Η εργαλειοποίηση των κοσμικών, φιλελεύθερων δυτικών αξιών προσφέρουν, στον Εθνικό Συναγερμό, το μέσον απόρριψης του «Ισλάμ» και η αρχή της ουδετερότητας που συναντάται στον λόγο του, αποσκοπεί στην κατάργηση όλων των θρησκευτικών χαρακτηριστικών και διαδικασιών, με κύρια στόχευση τους μουσουλμάνους και τους Εβραίους (Ηλιαδέλη, 2017, σελ 154).

Η ιδεολογική πολιτική εξομάλυνση του κόμματος, με την Marine Le Pen ηγέτιδα, συναντάται και στην απομάκρυνση από το αντισημιτικό παρελθόν του. Ο σκληρός αντισημιτικός λόγος του Le Pen και η παρωχημένη ρητορική του, έχει αντικατασταθεί από μια αντισυστημική ρητορική που καταγγέλλει τα συστημικά κόμματα ως βασικό εχθρό και από τις εκστρατείες του Εθνικού Συναγερμού ενάντια στην Ε.Ε. Αποκορύφωμα αυτής της απόρριψης του παλαιού FN υπήρξε η διαγραφή

του πατέρα της Jean Marie Le Pen από το κόμμα που ο ίδιος ίδρυσε το 1972 (www.protagon.gr.Ockrent,2017).

Στην οικονομική πολιτική ενισχύεται η πολιτική του προνοιακού σοβινισμού με ένα κράμα πολιτικής, το οποίο παραπέμπει στις κενυσιανές αρχές, προτάσσοντας χαρακτηριστικά ενός «οικονομικού εθνικισμού» όπως η ενίσχυση του κράτους, οι εθνικοποιήσεις, η διεύρυνση του δημοσίου τομέα κ.α. Μέσα από την διάσταση του οικονομικού εθνικισμού, η Le Pen, αρθρώνει τον λαϊκίστικο λόγο της ενάντια στην Ευρώπη, στην παγκοσμιοποίηση, στις πολυεθνικές, στην μετανάστευση και στο κατεστημένο (Ηλιαδέλη, 2017, σελ 155).

Στον δρόμο για την αναμόρφωση του κόμματος, η Le Pen, εισήγαγε και άλλες πολιτικές που πλέον πραγματεύεται ο Εθνικός Συναγερμός, όπως η οικολογία και ο φεμινισμός, ζητήματα που στο παρελθόν το FN δεν έδειχνε κανένα ενδιαφέρον. Σε ομιλίες της ανέφερε την πρόταση της για την δημιουργία μιας Ευρώπης ως φάρου οικολογίας, χρησιμοποιώντας τον όρο «οικολογικός πολιτισμός».

Στην πλατφόρμα του κόμματος υπάρχουν προτάσεις στην κατεύθυνση αυτή, όπως ο φωτισμός των πόλεων να γίνεται από λάμπες φιλικές προς το περιβάλλον, δωρεάν δεντροφύτευση στα σπίτια ώστε να προστατεύονται από τον καύσωνα το καλοκαίρι, η εφαρμογή ενός προγράμματος «οικολογικής βοσκής» από πρόβατα στα πάρκα μειώνοντας τη χρήση μηχανών και ζιζανιοκτόνων, οι οποίες έχουν στόχο την προστασία της βιοποικιλότητας.

Μέσα στο πρόγραμμα της οικολογίας, του Εθνικού Συναγερμού, δεν απουσιάζει βέβαια η εθνικολαϊκίστικη ρητορική αφού το όραμα επικεντρώνεται στους ντόπιους που ζουν και εργάζονται στις δικές τους τοπικές κοινότητες και εξιδανικεύεται η γαλλική γη και η γαλλική εθνική ταυτότητα. Μέσα στο πλαίσιο της προστασίας του περιβάλλοντος εντάσσεται όλη η διαλεκτική, του Εθνικού Συναγερμού, όπως η ενίσχυση των συνόρων, ο περιορισμός της μετανάστευσης και των εμπορικών συμφωνιών, η στήριξη των τοπικών βιομηχανιών και η προώθηση μιας ισχυρής γαλλικής ταυτότητας που είναι απέναντι από την παγκοσμιοποίηση με ανθρώπους που προέρχονται από το πουθενά (www.cnn.gr,Newsroom/Γεραντώνη,2019).

Η ανάδειξη του φεμινισμού στη διαλεκτική του Εθνικού Συναγερμού, αποτυπώνεται από το ποσοστό των υποψηφίων στις εκλογές, όπου το RN είχε 49% γυναίκες στα ψηφοδέλτια του, όταν αντίστοιχα ο Jospin είχε 36% και ο Chirac μόλις 19,6%.

Χωρίς να χάσει τον εθνικολαϊκίστικο προσανατολισμό του, ο Εθνικός Συναγερμός, και με βασικό συστατικό του λαϊκισμού τον συνδυασμό ανθρωποκεντρισμού και αντιελιτισμού, επιχειρήθηκε από την Le Pen η αλλαγή του στυλ επικοινωνίας, αποσκοπώντας σε μια νέα κινητοποίηση του λαϊκού αισθήματος. Η αλλαγή αυτή περιλαμβάνει τη χρήση απλής και ισχυρής γλώσσας με αναφορές σε σλόγκαν, στυλ ταμπλόιντ, την ανάδειξη της Le Pen ως χαρισματικής ηγέτιδας και μηνύματα τα οποία διεισδύουν στην κοινή γνώμη, καταγγέλλοντας τις ελίτ, βασισμένα στο λαϊκό συναίσθημα (www.journals.sagepub.com).

Ένα παράδειγμα αυτής της πρακτικής, είναι το ζήτημα που προέκυψε στους κύκλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον τίτλο του χαρτοφυλακίου του Επιτρόπου για την «προστασία του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής». Εκμεταλλευόμενη, η Le Pen, τις επικρίσεις προς την Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λαϊέν, ότι ο τίτλος «προστασία του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής» είναι σύνθημα της ακροδεξιάς, μίλησε για ιδεολογική νίκη καθώς, όπως ανέφερε, η πίεση των εθνικών κυβερνήσεων ανάγκασε την Ε.Ε. να παραδεχτεί ότι η μετανάστευση προκαλεί ερωτηματικά για το μέλλον του τρόπου ζωής των Ευρωπαίων (www.THETOC.2019).

Το έντονο λαϊκίστικο ρητορικό στυλ, που προωθεί η Le Pen, συναντάται σε αρκετά πεδία όπως στην ανάδειξή της ως χαρισματικής ηγέτιδας, όπου στο πρόγραμμά της, για τις προεδρικές εκλογές του 2012 γίνονται αναφορές στο πρόσωπο της πάνω από 10 φορές ενώ στο κόμμα καμία. Ο τίτλος του προγράμματος «το έργο μου για τη Γαλλία και το γαλλικό λαό και Marine Le Pen, η φωνή του λαού, το πνεύμα της Γαλλίας», υποδηλώνουν ακριβώς αυτό (www.journals.sagepub.com).

Ένα άλλο πεδίο όπου συναντάται η λαϊκίστικη συνθήκη στην ρητορική της είναι, η αλλαγή, ο συνδυασμός και το ύφος διαφόρων όρων στον λόγο της. Λέξεις, όπως ρήξη, διάσπαση και προδοσία, εμφανίζονται όλο και λιγότερο στον λόγο της και έχουν αντικατασταθεί από την «διαφθορά», σε ότι αφορά τις ελίτ.

Το ζήτημα της μετανάστευσης, δεν βρίσκεται πια στο επίκεντρο του προγράμματος της, σε σχέση με παλιότερα προγράμματα του πατέρα της. Η αναφορά της νέας μεταναστευτικής ρητορικής, ασχολείται με τις ανησυχίες του γαλλικού λαού οι οποίες απορρέουν από την μετανάστευση, όπως οι μισθοί, η αγοραστική δύναμη και η δημόσια ασφάλεια. Η πρόταση της Le Pen, για το μεταναστευτικό, παρουσιάζεται ως μία ολιστική λύση, όπου η καταπολέμηση της εγκληματικότητας θα επιτευχθεί με την μηδενική ανοχή για τους παραβάτες του νόμου και της τάξης, την κήρυξη δημοψηφίσματος για την επαναφορά της θανατικής ποινής, το καθαρό νόμιμο ποσοστό μεταναστών που κατοικούν στην Γαλλία και τη σύνδεση του Ισλάμ με την ισλαμική τρομοκρατία. Αποτέλεσμα αυτών των μέτρων θα είναι η διατήρηση της γαλλικής κληρονομιάς που μπορεί να έρθει μόνο μέσα από τον περιορισμό της μετανάστευσης (www.journals.sagepub.com).

Ο έντονος λαϊκισμός στην αντιευρωπαϊκή πολιτική, της Le Pen, εμφανίζεται στις υποσχέσεις που έδωσε για έξοδο της Γαλλίας από την Ευρώπη και το ευρώ, όταν θα γίνει Πρόεδρος. Ξεκαθάρισε ότι το FREXIT είναι μέρος της πολιτικής της και στην ρητορική που ανέπτυξε για το θέμα, ανέφερε ότι «ο λαός πρέπει να έχει την ευκαιρία να ψηφίσει για τη απελευθέρωση του από την δουλεία και τον εκβιασμό που του επιβάλουν οι τεχνοκράτες των Βρυξελλών και για να επιστρέψει η εθνική κυριαρχία στη χώρα του». Στη συνέχεια επισημαίνει ότι όπου αντικαταστάθηκε εθνικό νόμισμα με το ευρώ το αποτέλεσμα ήταν η αύξηση των τιμών, των φόρων και της ανεργίας, υπήρξε μείωση μισθών, συντάξεων και οι πολίτες έγιναν φτωχότεροι. Αυτό που προτείνει, η Le Pen, είναι ο μετασχηματισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μια χαλαρή συνομοσπονδία κρατών όπου θα υπάρχει σεβασμός στην εθνική κυριαρχία και σε ότι αφορά την αντί-διεθνικοποιητική πολιτική, προτείνει την κατάργηση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), καθώς είναι υπεύθυνο για την εξαθλίωση των λαών και την διάλυση του NATO διότι όπως αναφέρει, η Le Pen, δεν χρειάζεται πλέον, καθώς δεν υπάρχει ούτε Σύμφωνο της Βαρσοβίας, ούτε ΕΣΣΔ, ο μόνος λόγος ύπαρξης του NATO είναι η εξυπηρέτηση των συμφερόντων των ΗΠΑ στην Ευρώπη ([www.cnn.gr,Reuters/Tessier,2016](http://www.cnn.gr/Reuters/Tessier,2016)).

Στο ζήτημα της επικοινωνίας, ο Εθνικός Συναγερμός, χρησιμοποιεί όλα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ο ανανεωμένος λαϊκίστικος λόγος του έχει μεγαλύτερη απήχηση, στο εκλογικό σώμα, από το παρελθόν (www.journals.sagepub.com).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΛΑΪΚΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ (ΛΑ.Ο.Σ.)

Ο Μετασχηματισμός της Ακροδεξιάς στην Ελλάδα

2.1 Η Ίδρυση και η Φυσιογνωμία του ΛΑ.Ο.Σ

Η εκπροσώπηση του χώρου της άκρας δεξιάς στην Ελλάδα υπήρξε αμελητέα σε δύναμη, λόγω της πολυδιάσπασης των φορέων που την αποτελούσαν, από την μεταπολίτευση έως τα τέλη της δεκαετίας του 1990.

Η ίδρυση του ΛΑ.Ο.Σ. τον Σεπτέμβριο του 2000 σηματοδότησε ουσιαστικά τον μετασχηματισμό του ελληνικού ακροδεξιού χώρου, ο οποίος απομακρύνθηκε από τις χουντικές και τις ναζιστικές του καταβολές και προσανατολίστηκε στις αξίες που πρεσβεύει το λεγόμενο «τρίτο κύμα» της ευρωπαϊκής ακροδεξιάς. Οι θεματικές που υιοθέτησε είναι αυτές της εθνικής και της ορθόδοξης ταυτότητας, η αντιμεταναστευτική λογική και ο αντι-ελίτ λόγος, ο οποίος δομείται πάνω στα χαρακτηριστικά της εθνικολαϊκίστικης συνθήκης (Τσίρας, 2011, σελ 84).

Η ίδρυση του ΛΑ.Ο.Σ. υπήρξε αποτέλεσμα των ευνοϊκών συνθηκών, οι οποίες είχαν διαμορφώσει το έδαφος για την ένταξή του στο ελληνικό πολιτικό σκηνικό. Ο Γιώργος Καρατζαφέρης ως ηγέτης του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού κατάφερε να συγκεράσει τις διαφορές της κατακερματισμένης ακροδεξιάς και να εισάγει μια ακροδεξιά πολιτική ατζέντα, η οποία υιοθετήθηκε από ένα κομμάτι της κοινωνίας και κυρίως από τους, φιλικά προσκειμένους στην ακροδεξιά κουλτούρα, ψηφοφόρους της Νέας Δημοκρατίας.

Οι συνθήκες που είχαν διαμορφωθεί υπήρξαν απόρροια μιας συντηρητικής στροφής της κοινωνίας, η οποία είχε επηρεάσει την πολιτική και κοινωνική στάση πολλών Ελλήνων. Τα γεγονότα που ερμηνεύουν την συντηρητική στροφή της κοινωνίας είναι τα εξής: Πρώτον, η μεγάλη εισροή μεταναστών στην Ελλάδα, αρχικά από τις χώρες του Ανατολικού Μπλοκ και στην συνέχεια από τις χώρες της Κεντρικής Ασίας. Το γεγονός αυτό δημιούργησε αντιπαλότητα ανάμεσα στους Έλληνες και στους μετανάστες με αποτέλεσμα να αυξηθεί η ξеноφοβία τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις που την ορίζουν.

Ένα δεύτερο σημαντικό γεγονός υπήρξε η αναβίωση του μακεδονικού ζητήματος, το οποίο προέκυψε από την πτώση των χωρών του Υπαρκτού Σοσιαλισμού και τη διάλυση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας. Η αναβίωση του μακεδονικού λειτούργησε συνειδησιακά ως εθνικός κίνδυνος μείωσης της κυριαρχίας της χώρας και απώλεια της Μακεδονίας.

Το τρίτο επίσης πολύ σημαντικό γεγονός υπήρξε η σύγκλιση των δύο μεγάλων κομμάτων, εκφραστών του δικομματισμού στην Ελλάδα, του ΠΑΣΟΚ και της Νέας Δημοκρατίας, δίνοντας την εικόνα ότι το πολιτικό σύστημα οδηγείται στο τέλος της μεταπολιτευτικής κουλτούρας που το διέπει. Αποτέλεσμα αυτής της συνθήκης, μαζί με την στροφή της Νέας Δημοκρατίας προς το κέντρο, ήταν να βρεθεί πολιτικός χώρος στα δεξιά της ώστε να ενταχθεί ο ΛΑ.Ο.Σ. στην πολιτική ζωή της χώρας (Τσίρας, 2011, σελ 352).

Σε αντιδιαστολή με άλλους φορείς της ακροδεξιάς οι οποίοι προσπάθησαν να επιτύχουν στον εκλογικό στίβο, ο ΛΑ.Ο.Σ. υποστηρίζει τους πολιτειακούς θεσμούς και το καταστατικό ίδρυσης του ορίζει, στο δεύτερο άρθρο, ότι «σκοπός του κόμματος είναι η ανάληψη της εξουσίας δια παντός νομίμου και δημοκρατικού μέσου». Τα μέσα επίτευξης αυτού του σκοπού όπως αναφέρονται στο άρθρο 3 του καταστατικού, είναι τα εξής:

- α Η δημοκρατική και αξιοκρατική οργάνωση και λειτουργία του κόμματος,
- β Η επίλυση των προβλημάτων του Λαού,
- γ Η εμπέδωση και διασφάλιση του πατριωτικού και θρησκευτικού συναισθήματος του Λαού,
- δ Η επίδειξη ευθύνης,
- ε Η προβολή παντός θέματος επί τη βάσει των αληθών δεδομένων,
- στ Η άμεση και αμφίδρομη επικοινωνία, πληροφόρηση και ενημέρωση του λαού ανεξαρτήτως κοινωνικού ή οικονομικού επιπέδου,
- ζ Η συμπαράσταση σε κάθε αδίκως διωκόμενο πολίτη,
- η Ριζοσπαστικές λύσεις σε χρόνια θέματα που απασχολούν τον ελληνικό λαό.

Η κεντρική και περιφερειακή οργάνωση, όπως ορίζονται στα άρθρα 9 και 10, του κόμματος είναι η εξής:

- Συνέδριο του κόμματος
- Πρόεδρος
- Κοινοβουλευτική ομάδα
- Κεντρική επιτροπή
- Εκτελεστικό Γραφείο
- Πολιτικό Συμβούλιο
- Επιτροπή δεοντολογίας
- Οικονομική Επιτροπή
- Επιτροπή Αξιολόγησης και Αξιοποίησης των στελεχών του κόμματος
- Ομάδα προγράμματος
- Γενική Διεύθυνση
- Γραφείο Τύπου

Η ιδεολογία που αντιπροσωπεύει ο ΛΑ.Ο.Σ. είναι ο Συντηρητισμός, ο Συντηρητικός Φιλελευθερισμός, η Χριστιανοδημοκρατία, ο Πατριτισμός και ο Λαϊκισμός. Η πολιτική θέση του κόμματος είναι Δεξιά και στο πλαίσιο των πολιτικών σχηματισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανήκει στην ομάδα, Ευρώπη της Ελευθερίας και της Δημοκρατίας (www.laoslive).

Πολιτικά, το κόμμα, είναι προσανατολισμένο προς τον ευρύτερο πατριωτικό χώρο και σύμφωνα με τις Βασικές Θέσεις και τις Βασικές Προγραμματικές Κατευθύνσεις οι οποίες διαμορφώθηκαν από την Γραμματεία Ιδεολογικού και Προγράμματος του κόμματος, ο ΛΑ.Ο.Σ είναι:

- Ένα απόλυτα δημοκρατικό κόμμα, που προτάσσει τη διασφάλιση της λαϊκής κυριαρχίας που πρεσβεύει την ευνομία και την ισονομία.
- Είναι ένα πατριωτικό κόμμα που συσπειρώνει πατριώτισσες και πατριώτες, από όλες τις πολιτικό-ιδεολογικές προελεύσεις και όλα τα κοινωνικό-οικονομικά στρώματα, με βασικό γνώμονα την αγάπη για την Ελλάδα.
- Είναι ένα αυθεντικό λαϊκό κόμμα, που χωρίς να γίνεται λαϊκίστικο, προτάσσει την προστασία των μη προνομιούχων Ελλήνων και

στηρίζει τόσο τις ατομικές ελευθερίες, όσο και τα δικαιώματα, στην ασφάλεια, στην πρόοδο και στην ευημερία όλων όσων ζουν νόμιμα στην Ελλάδα.

- Είναι το μόνο κόμμα που πρεσβεύει τον Πατριωτικό Παρεμβατισμό ως σύνοψη των χαρακτηριστικών του Πατριωτικού και Λαϊκού κόμματος σε πολιτειακό, πολιτιστικό και πρωτίστως σε ατομικό επίπεδο.
- Είναι ένα ελληνοκεντρικό κόμμα, τόσο γιατί εστιάζεται στα μακροπρόθεσμα συμφέροντα του Έθνους και του Λαού μας, όσο και γιατί η πολιτική διαπνέεται από το ελληνικό πνεύμα, τις ελληνικές αξίες και την ελληνική κουλτούρα.
- Είναι ένα ανθρωποκεντρικό, που ενθαρρύνει την εργατικότητα, την εφευρετικότητα, την αξιοκρατία, τη δημιουργικότητα και το επιχειρηματικό πνεύμα των Ελλήνων πολιτών.
- Είναι ένα Σύγχρονο Κόμμα, που καταδικάζει και στοχεύει στην αποτροπή όλων των φαινομένων που χαρακτηρίζουν τις χρεοκοπημένες κοινωνίες, τη διαπλοκή, τη διαφθορά, την αναξιοκρατία, τον νεποτισμό, την ανεργία, την παραοικονομία, την ανασφάλεια και την εγκληματικότητα.
- Είναι ένα κόμμα που δεν έχει δουλειές ή εξαρτήσεις από κανενός είδος συμφέροντα(www.laos.gr/party/views).

Επίσημα αρνείται, προς απάντηση των επικριτών του, ότι είναι δογματικά αντί-αμερικάνικο ή αντί-ευρωπαϊκό, επίσης ούτε ακροδεξιό, ούτε ρατσιστικό και σε καμία περίπτωση θρησκευτικά φονταμενταλιστικό.

Οι πολιτικές τοποθετήσεις του ΛΑ.Ο.Σ. οι οποίες αποκρυσταλλώνουν και την ιδεολογική του φυσιογνωμία έχουν ποικίλη θεματολογία. Ενδεικτικά θα αναφέρουμε την καταγγελία από το ΛΑ.Ο.Σ. των κομμάτων της αριστεράς, μετά τα θλιβερά γεγονότα και τις ταραχές του 2008, για ανοχή στους κουκουλοφόρους και προτροπή για εφαρμογή του άρθρου 11 του Συντάγματος με τη δικαιολογία ότι επίκειται σοβαρός κίνδυνος για την δημόσια ασφάλεια. Μια επιπλέον τοποθέτηση υπήρξε στο θέμα της αμνηστίας των χουντικών, το οποίο έθεσε ο Καρατζαφέρης, στηριζόμενος σε παρόμοιο αίτημα του Ανδρέα Λεντάκη στελέχους της ΕΔΑ.

Στο ζήτημα της ένταξης της Τουρκίας στην Ε.Ε. ο ΛΑ.Ο.Σ. προτείνει την διενέργεια άμεσου δημοψηφίσματος για την οριστική απόφαση της Ελλάδας. Στο μακεδονικό ζήτημα, προτρέπει, την κυβέρνηση να ασκήσει Βέτο για την ένταξη της Βόρειας Μακεδονίας στην Ε.Ε. με την λογική ότι υπάρχει ο όρος Μακεδονία στην ονομασία.

Το ζήτημα όμως που συμπληρώνει την εθνικολαϊκίστικη συνθήκη των πολιτικών τοποθετήσεων του είναι το μεταναστευτικό. Οι θέσεις του κόμματος είναι η άρση του νόμου 3838 του 2010, ο οποίος αναφέρεται στην ιθαγένεια, η ανάγκη απογραφής των λαθρομεταναστών που βρίσκονται στη χώρα, ο ορισμός από την Βουλή ενός πληθυσμιακού ορίου μεταναστών και επαναπατρισμός των υπολοίπων (<https://en.wikipedia.org/wiki/laos>).

2.2 Η Εθνικολαϊκίστικη Συνθήκη στην Ρητορική του ΛΑ.Ο.Σ

Η ρητορική που ανέπτυξε ο ΛΑ.Ο.Σ. ουσιαστικά χωρίζεται σε δύο περιόδους. Η πρώτη ανήκει στην περίοδο ιδρύσεως του κόμματος, όπου η ρητορική χαρακτηρίζεται από στοιχεία που διέπουν την ακροδεξιά, όπως κορπορατισμό, προγονολατρία, συνωμοσιολογία, αντισημιτισμό κ.α. Στην πρώτη περίοδο η ρητορική είναι συνυφασμένη και με τις συνεργασίες που έκανε ο ΛΑ.Ο.Σ. με άλλους φορείς από τον χώρο της ακροδεξιάς, όπως οι εθνικοσοσιαλιστές σαν τον Πλεύρη, οι ριζοσπάστες με αρχηγό των Βορίδη και οι ελληνολάτρες όπως ο Βελόπουλος.

Ο λόγος του ΛΑ.Ο.Σ. αυτή την περίοδο έχει ακροδεξιά υφή, η οποία καλύπτεται πίσω από τις έννοιες του λαού και του έθνους. Παράλληλα προσπαθεί να θέσει ριζοσπαστικές λύσεις σε ζητήματα που απασχολούν τους Έλληνες. Παράδειγμα, στο μεταναστευτικό ζήτημα, η ρητορική που αναπτύσσεται δεν διαχωρίζει ευκρινώς τις έννοιες του λαθρομετανάστη και του μετανάστη, δημιουργώντας ένα πλαίσιο όπου επενδυμένο με συνωμοσιολογικά στοιχεία βάλει κατά των ξένων κέντρων, της παγκοσμιοποίησης και των εγχώριων ελίτ. Ο στόχος του Καρατζαφέρη είναι, στον «βωμό της αποπεριθωριοποίησης», να μετατρέψει την αντιμεταναστευτική του ρητορική σε κήρυγμα αφύπνισης του ελληνικού λαού απέναντι στους εθνικούς κινδύνους που έρχονται (Τσίρας, 2011, σελ 119).

Η δεύτερη περίοδος όπου εξελίσσεται η ρητορική του ΛΑ.Ο.Σ. είναι μετά τις εκλογές του 2004 όπου πλέον είναι εμφανές, ότι ο στόχος να μπει το κόμμα στη Βουλή είναι εφικτός. Για να επιτευχτεί αυτό έπρεπε η πολιτική αποπεριορισμού του ΛΑ.Ο.Σ. να ενταθεί. Κορύφωση αυτής της προσπάθειας υπήρξε η σύνταξη της «Διακήρυξης της 11^{ης} Αυγούστου 2007» και το πλαίσιο θέσεων του ΛΑ.Ο.Σ. που ανακοινώθηκε τον ίδιο μήνα (www.alpha1.gr 11/08/2007).

Η «νέα» ρητορική που υιοθετήθηκε στόχευε στην μερική αλλαγή της εικόνας του κόμματος, ώστε να γίνει πιο εύπεπτο στην ελληνική κοινωνία διατηρώντας παράλληλα τις αντιμεταναστευτικές, εθνικιστικές ιδέες του, όπως ο προνοιακός σοβινισμός, χρησιμοποιώντας τις όμως με έναν πιο πολιτικά ορθολογικό τρόπο. Οι θέσεις που εκφράζονται μέσα από την Διακήρυξη και το πλαίσιο θέσεων είναι υπέρ μιας χαλαρής σχέσης μεταξύ Εθνών-Κρατών της Ευρώπης, απορρίπτοντας το Ευρωσύνταγμα και θεωρώντας κυρίαρχο όργανο στη λήψη αποφάσεων το Εθνικό Κοινοβούλιο ενεργοποιώντας ταυτόχρονα τη δυνατότητα του Συντάγματος για τα δημοψηφίσματα.

Στη Διακήρυξη δηλώνεται ο σεβασμός, στη γλώσσα, την ιστορία, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις κάθε έθνους και κάθε κράτους της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και η ανεξαρτησία τους. Εκφράζει με σαφή τρόπο ότι αντιτίθεται σε κάθε είδος κοινωνικής περιθωριοποίησης, ρατσισμού, μισαλλοδοξίας και αντισημιτισμού.

Παράλληλα ξεδιπλώνεται η αντιμεταναστευτική του ρητορική με αυτούσιο τον προνοιακό σοβινισμό και εκφράσεις, όπως άλωση της Ελλάδας, αλλοίωση του δημογραφικού χαρακτήρα της, καταδυνάστευση των εργασιακών δικαιωμάτων των Ελλήνων λόγω των μεταναστών και εργαλειοποίηση της αθρόας μετανάστευσης από τους παγκοσμιοποιητές για την απελληνοποίηση και την απορθοδοξοποίηση του έθνους.

Το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η εθνικολαϊκίστικη ρητορική του ΛΑ.Ο.Σ. δεν έχει καμία διαφορά από τα πλαίσια των άλλων ακροδεξιών κομμάτων της Ευρώπης. Δομείται γύρω από την επίκληση στον μέσο άνθρωπο και κατ'επέκτασή γύρω από το έθνος και τον λαό. Έθνος θεωρείται το σύνολο των ανθρώπων, οι οποίοι μοιράζονται μεταξύ τους κοινά γνωρίσματα, τα οποία τους διακρίνουν από άλλα εθνικά σύνολα. Κοινά γνωρίσματα θεωρούνται, η γλώσσα, η θρησκεία και οι κοινές παραδόσεις. Λαός θεωρείται το σύνολο των ανθρώπων, οι οποίοι ζουν σε μια χώρα

και έχουν την ιθαγένεια ή την υπηκοότητα ή την ιδιότητα του πολίτη του κράτους (www.foundation.parliament.gr/voulhfoundation).

Από την μία είναι ο καλός λαός, ο οποίος δέχεται όλα τα δεινά και από την άλλη είναι οι ελίτ, οι οποίες μηχανορραφούν συνεχώς με μοναδικό στόχο την κατάληψη της εξουσίας και την μείωση της ελευθερίας του λαού. Αυτό το δίπολο είναι ο κατεξοχόν κεντρικός άξονας που θεμελιώνει την ρητορική του ΛΑ.Ο.Σ. και αποτελεί το κοινωνικό σύνολο.

Η επίκληση που γίνεται στον λαό, που είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με το έθνος, τον ανάγει σε ανώτατη πηγή κυριαρχίας και μέσω των άμεσο-δημοκρατικών διαδικασιών, που ορίζει η αντίληψη του ΛΑ.Ο.Σ. για την δημοκρατία, ευθυγραμμίζεται η θέληση του λαού με αυτή του ηγέτη. Ενός ηγέτη που θα αποκαταστήσει τη λαϊκή κυριαρχία στην δημοκρατία που ευαγγελίζεται (Γεωργιάδου, 2008, σελ 51).

Το μοτίβο που χρησιμοποιείται στις επίσημες ανακοινώσεις του ΛΑ.Ο.Σ. έχει μορφή καταγγελίας και δομείται πάνω στο σύστημα αξιών που χρησιμοποιείται στην ρητορική του κόμματος, βασισμένο στο δίπολο «καλό/κακό», στην χριστιανική κοσμοθεωρία, στις θεωρίες συνωμοσίας, στην διαπλοκή των οικονομικών ελίτ και με την υπεραπλούστευση και γενίκευση διαφόρων εννοιών χαράζει τον λαϊκίστικο λόγο των θέσεων του ΛΑ.Ο.Σ.

Κοινωνοί όλης της προσπάθειας και της προβολής του κόμματος, υπήρξαν τα ιδιόκτητα μέσα ενημέρωσης του Γιώργου Καρατζαφέρη, ο τηλεοπτικός σταθμός «TELECITY» που μετονομάστηκε στη συνέχεια σε «ΤΗΛΕΑΣΤΥ» και η εφημερίδα «Άλφα Ένα». Μέσα από αυτόν τον διάυλο, που λειτουργεί ως επίσημο όργανο του ΛΑ.Ο.Σ., ο Καρατζαφέρης χτίζει καθημερινά μια άμεση σχέση με το κοινό που τον παρακολουθεί με την εκπομπή αρχικά «Χέρι-Χέρι με τον Καρατζαφέρη» και στη συνέχεια με την μετονομασία της σε «Ελλάδα Γεια Σου».

Δεν ήταν όμως μόνο τα ιδιόκτητα ΜΜΕ που παρουσίαζαν τις θέσεις του κόμματος στο κοινό. Πολλοί συνοδοιπόροι και συνεργάτες του κόμματος είχαν δικά τους μέσα, όπως ο Γρηγόρης Μιχαλόπουλος, Πρόεδρος της «Εθνικής Συμμαχίας» με το κανάλι ΤΗΛΕΤΩΡΑ, το θρησκευτικό-πολιτικό έντυπο Νέοι Άνθρωποι και την καθημερινή εφημερίδα Ελεύθερη Ώρα, αλλά και πολλά στελέχη του ΛΑ.Ο.Σ. είχαν

τηλεοπτικό χρόνο σε διάφορα μέσα ενημέρωσης, όπως στο κανάλι BLUE SKY ο Άδωνις Γεωργιάδης, ο Κώστας Πλεύρης στο EXTRA 3 και σε μια πλειάδα άλλων μέσων τηλεοπτικών ή εντύπων, όπως στα περιοδικά PATRIA, Ενδοχώρα, στις εφημερίδες Ελεύθερος Κόσμος και Στόχος καθώς και στο παιδικό κανάλι 0-6 όπου, ο Πρόεδρος της «Ελλήνων Πολιτείας» Δημοσθένης Λιακόπουλος, προωθούσε βιβλία (www.theseis.com).

Όπως μπορούμε να διακρίνουμε, η ιδεολογία, οι θέσεις και οι απόψεις του ΛΑ.Ο.Σ. μπορούσαν να κοινοποιηθούν εύκολα σε ένα ποσοστό του κοινού, όπου με τη γνωστή ρητορική μπορούσαν να πείσουν κάποιους από αυτούς και να τους εντάξουν ως υποψήφιους ψηφοφόρους τους.

2.3 Ο Αντιμεταναστευτικός και ο Αντισημιτικός λόγος του ΛΑ.Ο.Σ

Η ρητορική κατά της μετανάστευσης που αρθρώνεται από το ΛΑ.Ο.Σ. δεν διαφέρει από την οπτική που έχει σε όλα τα υπόλοιπα ζητήματα. Η επίκληση στο λαό και στο έθνος, κάνει σαφές ότι το υποκείμενο του αντιμεταναστευτικού του λόγου δεν είναι άλλος από τον εθνικοποιημένο λαό.

Το πλαίσιο τεκμηρίωσης του λόγου του εμπεριέχει θεματικές, όπως το οικονομικό κόστος της μετανάστευσης στην Ελλάδα, περικλείοντας και ζητήματα όπως αύξηση της ανεργίας και μείωσης μισθών ως απόρροια του φαινομένου, της αύξησης της εγκληματικότητας, η οποία οφείλεται στους μετανάστες, της επιβολής του νόμου και της τάξης, που προσβλέπει στον έλεγχο των μεταναστών, της αλλοίωσης της εθνικής ταυτότητας, καθώς γίνεται «κατάληψη ζωτικού χώρου των Ελλήνων», από τις μεταναστευτικές ορδές, των κινδύνων εξάπλωσης μολυσματικών ασθενειών και της σύνδεσης του Ισλάμ με την τρομοκρατία.

Η λαϊκίστικη προσέγγιση στο μεταναστευτικό γίνεται μέσα από την πρόταση του ΛΑ.Ο.Σ. για διενέργεια δημοψηφίσματος με θέμα τη χορήγηση ιθαγένειας και ψήφου στους μετανάστες. Επίκεντρο όλης της ξενοφοβικής τάσης που προτάσσει ο ΛΑ.Ο.Σ. στη ρητορική του είναι ο μετανάστης, ο οποίος υποκινούμενος από ξένα κέντρα, έρχεται στην Ελλάδα για να αλλοιώσει τη φυσιογνωμία του έθνους και να αποχρωματίσει την εθνική ταυτότητα.

Στην αντίληψη, του ΛΑ.Ο.Σ., που εκλαμβάνει το έθνος ως οργανισμό, αποκρυσταλλώνεται όλο το φάσμα της ακροδεξιάς ρητορικής του. Καταγγέλλει τις ιθύνουσες ελίτ ως υπεύθυνες για την «άλωση» του εθνικού χώρου από τους ξένους, με στόχο την μείωση της εθνικής κυριαρχίας και προτάσσει τις αρχές του διαφορικού ρατσισμού, αναφέροντας ότι το «μοντέλο μουσουλμάνου-μετανάστη θεωρείται ασύμβατο με το μοντέλο του Έλληνα-ορθόδοξου. Η εναντίωση, του ΛΑ.Ο.Σ., στην παγκοσμιοποίηση και στη νέα τάξη πραγμάτων μεταφράζεται, μέσα από την εθνικολαϊκιστική καταγγελία, ως ένας αέναος πόλεμος ανάμεσα στις ελίτ, οι οποίες είναι αποκομμένες και αποστασιοποιημένες από το λαό έχοντας χάσει το κοινωνικό τους έρεισμα και τον λαό που μαζί με το έθνος αποτελούν τις δύο όψεις του ίδιου υποκειμένου (Τσίρας, 2011, σελ 122).

Ο αντιμεταναστευτικός λόγος, του ΛΑ.Ο.Σ., κορυφώθηκε με το ζήτημα της ανέγερσης τζαμιού στον Βοτανικό. Σε αυτό το ζήτημα αναπτύσσεται ο αντιμουσουλμανικός λόγος, του ΛΑ.Ο.Σ. και ο ουσιοποιημένος τρόπος απόρριψης του Ισλάμ. Η επίκληση εδώ, στο λαό και στο έθνος, γίνεται μέσα από την «ορθόδοξη» ρητορική που χρησιμοποιεί και προτάσσει την απειλή για την ελληνο-χριστιανική ταυτότητα, προσπαθώντας να αφυπνίσει τα θρησκευτικά ένστικτα των Ελλήνων. Η αντιπαράθεση μεταφέρθηκε και στη βουλή, όπου ο Καρατζαφέρης, προτείνει την κατασκευή μικρών λατρευτικών χώρων και όχι γιγαντιαίο τζαμί με μνημειώδη χαρακτηριστικά, το οποίο θα λειτουργήσει ως παγκόσμιο σύμβολο του Ισλάμ, αλλάζοντας τη φυσιογνωμία της πόλης (www.hellenicparliament.gr).

Ο αντισημιτισμός στην ρητορική, του ΛΑ.Ο.Σ., αναπτύχθηκε σε τρεις χρόνους. Ο πρώτος εξελίχθηκε την εποχή της ίδρυσης του κόμματος και υπήρξε ακραία ριζοσπαστικός, ο δεύτερος αναφέρεται στην εποχή, την οποία το ΛΑ.Ο.Σ. συμμετέχει στην κυβέρνηση του Λουκά Παπαδήμου, όπου η αντισημιτική διάσταση του λόγου του δείχνει κάποια υποχώρηση και ο τρίτος αναπτύσσεται την περίοδο μετά την εκλογική ήττα του 2012, όπου προσπαθεί να ξαναγυρίσει στις ιδεολογικές ρίζες του, με τη μόνη διαφορά ότι ο λόγος του έχει μεταμορφωθεί από αντισημιτικός σε αντισιωνιστικός. Όπως αναφέρει ο Καρατζαφέρης «είναι άλλο πράγμα ο σιωνισμός και άλλο το κράτος του Ισραήλ, απλά το δεύτερο είναι όμηρος του πρώτου (<http://laoskastorias.blogspot.gr>).

Ο λόγος, του ΛΑ.Ο.Σ., παραμένει σταθερά ακροδεξιός και απαρτίζεται από αντισημιτικά στερεότυπα, όπως η παρουσίαση του κράτους του Ισραήλ ως «διακινητή ναρκωτικών», η «εβραϊκή κυριαρχία», η οποία είναι υπεύθυνη για την ελληνική κρίση, η καταγγελία για εκβραϊσμό των εθνικών και των ξένων ελίτ, η συνωμοσία των Εβραίων κατά της ορθοδοξίας και του έθνους, η ενορχήστρωση «σκοτεινών» συνωμοσιών για την επιβολή μιας παγκόσμιας «εβραϊκής διακυβέρνησης» κ.α. Η επίκληση σε αντισημιτικά πρότυπα «κατασκευάζει» και το πορτραίτο του Εβραίου, ο οποίος είναι αιμοβόρος, παιδοκτόνος, άπατρις που μεταφράζεται στον αντισημιτικό λόγο, ως ανικανότητα να γίνει πατριώτης και «εκ φύσεως προδότης». Επενδυμένος με τα χαρακτηριστικά της συνωμοσιολογίας ο λόγος, του ΛΑ.Ο.Σ., επικαλείται την επαγρύπνηση του λαού για να αντισταθούν στην εβραϊκή απειλή και να προστατέψουν την χριστιανική ταυτότητα των Ελλήνων και του έθνους (Τσίρας, 2011, σελ 138).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Συγκλίσεις και Αποκλίσεις μεταξύ του Γαλλικού Εθνικού Συναγερμού και του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού (ΛΑ.Ο.Σ.)

Όπως μελετήσαμε στα προηγούμενα κεφάλαια και ο ΛΑ.Ο.Σ. και το FN (εν συνεχεία RN) ανήκουν στον ακροδεξιό χώρο και ασπάζονται τις ίδιες αξίες και ιδέες από αυτό που ονομάζεται «τρίτο κύμα» της ακροδεξιάς. Τα δύο κόμματα στηρίζονται στην χαρισματική φυσιογνωμία των ηγετών τους, στην περίπτωση του FN στον Jean Marie Le Pen και μετέπειτα στην Marine Le Pen και διακρίνεται μια παρόμοια πορεία από την ίδρυση τους προς τον μετασχηματισμό τους σε λιγότερο ακραία κόμματα.

Στην περίπτωση του ΛΑ.Ο.Σ. ιδρυτής είναι ένας ηγέτης, ο Γιώργος Καρατζαφέρης, που καταφέρνει να ενώσει την κατακερματισμένη ελληνική ακροδεξιά και να θέσει το νέο ιδρυθέν κόμμα, ως «Ναυαρχίδα» του ακροδεξιού χώρου. Αντίστοιχα στη Γαλλία το 1972 ένας άλλος ηγέτης, ο Jean Marie Le Pen, ιδρύει το Front National και καταφέρνει πολύ γρήγορα να ηγεμονεύσει στην γαλλική ακροδεξιά και να γίνει παράδειγμα για όλα τα ακροδεξιά κόμματα της Ευρώπης. Ο Jean Marie Le Pen, είναι αυτός που θα δώσει τα χαρακτηριστικά του «τρίτου κύματος», απομακρύνοντας την ακροδεξιά ιδεολογία από τον Ναζισμό και τον Φασισμό.

Η Άνοδος και των δύο κομμάτων οφείλεται στις διεργασίες που έλαβαν χώρα σε όλη την Ευρώπη, όπως η σύγκλιση της Κεντροδεξιάς με την Κεντροαριστερά σύμφωνα με τις επιταγές του νεοφιλελευθερισμού και την κρίση πολιτικής εκπροσώπησης, την αθρόα μετανάστευση, κυρίως στις χώρες της Νότιας Ευρώπης, που στην συγκεκριμένη περίπτωση περιλαμβάνει την Ελλάδα και την Γαλλία, την αντιμετώπιση του μεταναστευτικού ζητήματος με όρους ξενοφοβικούς, από τις πολιτικές δυνάμεις και τα ΜΜΕ, την λήψη μέτρων καταστολής της λαθρομετανάστευσης, όπου δόθηκε πολιτικός και κοινωνικός χώρος για την άνοδο του εξτρεμισμού και των πολιτικών σχηματισμών που υπερασπίζονται την εθνική ταυτότητα απέναντι στην παγκοσμιοποίηση (www.theseis.com).

Αρωγός στην επικοινωνία των θέσεων και της ιδεολογίας των δύο κομμάτων, του ΛΑ.Ο.Σ. και του FN υπήρξαν τα ΜΜΕ είτε ιδιόκτητα όπως είδαμε παραπάνω, είτε συνεργαζόμενα όπως το National Hebdo το οποίο είναι περισσότερο

προσκειμένο στο FN και εκδίδονταν για πάρα πολλά χρόνια με τον προσδιορισμό «επίσημη εφημερίδα του Εθνικού Μετώπου», η εφημερίδα Present, όπου τέσσερις από τους ιδρυτές της είναι μέλη του πολιτικού γραφείου του FN, το Minute όπου για δεκαπέντε χρόνια περίπου διετέλεσε το «όχημα» της θεματολογίας της ακροδεξιάς, το Rivarol, προπύργιο των λεπενικών θέσεων και το Le Choc du mois, το οποίο είναι ένα περιοδικό που απευθύνεται κυρίως σε ένα πιο καλλιεργημένο κοινό. Τα μέσα αυτά ήταν έτσι οργανωμένα, ώστε να μην υπάρχει η παραμικρή οικονομική νομική σχέση με το FN (Milza, 2004, σελ 401).

Κοινά στοιχεία βρίσκουμε και στην ανάπτυξη της ρητορικής των δύο κομμάτων, η οποία και στα δύο εξελίχθηκε σε δύο χρόνους. Αρχικά, ανταποκρινόμενα, στην εθνικολαϊκιστική συνθήκη υιοθέτησαν μια ριζοσπαστική διαλεκτική, η οποία εμπεριείχε στοιχεία στην ρητορική τους ο έντονος αντιμεταναστευτισμός και οι δύο στοχοποίησαν τους μουσουλμάνους, ο έντονος αντί-ευρωπαϊσμός, ο έντονος αντί-σημιτισμός και η ισχυρή πολεμική έναντι στην παγκοσμιοποίηση και τις ελίτ.

Η μετανάστευση, την περίοδο ριζοσπαστικοποίησης και των δύο κομμάτων, υπήρξε η θεματική η οποία χαρακτηρίζεται ως ποικίλης χρήσης. Επάνω στο μεταναστευτικό ζήτημα αναπτύχθηκαν όλες οι θεματικές που πραγματεύονται και τα δύο κόμματα, ακολουθώντας τις επιταγές της εθνικολαϊκιστικής συνθήκης.

Αυτή τη περίοδο, το FN, στοχοποιεί τους μετανάστες από τις χώρες του Μαγκρέπ, οι οποίες υπήρξαν γαλλικές αποικίες και ο ΛΑ.Ο.Σ τους Αλβανούς και τους μετανάστες από τις χώρες του πρώην Ανατολικού Μπλοκ, οι οποίοι αυξήθηκαν μετά την πτώση του «Υπαρκτού Σοσιαλισμού».

Η καταγγελία των δύο κομμάτων αναπτύχθηκε επάνω σε διάφορα πεδία. Στο πολιτικό πεδίο διακρίνεται έλλειμμα στη πολιτική βούληση για την αντιμετώπιση της αθρόας μετανάστευσης και η καταγγελία στοχεύει τις ανίκανες εθνικές κυβερνήσεις που κινούνται στα όρια της προδοσίας. Στο πεδίο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καταγγέλλεται η εσφαλμένη πολιτική, στο μεταναστευτικό και εντάσσεται, με συνωμοσιολογικό τρόπο, η αντισημιτική και η αντι-ελίτ εθνικολαϊκιστική ρητορική.

Την περίοδο της ριζοσπαστικοποίησης, η οποία ήταν η περίοδος ίδρυσης των δύο κομμάτων παρόλο που εξελίχθηκε σε διαφορετικούς ιστορικούς χρόνους, η

διαφορά ανάμεσα τους ήταν, ότι το FN υπήρξε ένα κόμμα καταγγελίας ενώ ο ΛΑ.Ο.Σ. από την ίδρυση του αποσκοπεί στην ανάληψη της εξουσίας, έχοντας όμως χαρακτηριστικά κόμματος καταγγελίας.

Παράλληλα και χρονικά υπήρξε η προσπάθεια αποριζοσπαστικοποίησης και των δύο κομμάτων, κάτι που διαφάνηκε και στην αλλαγή της ρητορικής τους. Στην περίπτωση του Εθνικού Συναγερμού η ανάληψη της ηγεσίας, από την Marine Le Pen, σηματοδότησε και την συστηματοποίηση του κόμματος της.

Η νέα φυσιογνωμία που προωθείται και από τα δύο κόμματα, μετά από την ανάληψη της ηγεσίας από την Marine Le Pen στον Εθνικό Συναγερμό και τη διακήρυξη της 11^{ης} Αυγούστου στο ΛΑ.Ο.Σ., έχει χαρακτηριστικά που κάνουν και τα δύο κόμματα πιο mainstream.

Ιδεολογικά και το Rassemblement National (RN) και το ΛΑ.Ο.Σ. ανήκουν στον «εθνικό-λαϊκισμό», ο οποίος συνδιαλέγει τις κοινωνικές αξίες της αριστεράς και τις πολιτικές αξίες της δεξιάς. Είναι εκφραστές ενός μείγματος εθνοτικού εθνικισμού που παρουσιάζεται ως πρωταρχική μονάδα και προτάσσουν την έννοια του κράτους ως πολιτική έκφραση. Παρακάμπτουν τις παραδοσιακές πολιτικές διαιρέσεις και θέτουν ως στόχο την ενότητα των πολιτικών, με τις οποίες συνδιαλέγονται, δίνοντας μια εθνοτική και κοινωνική ερμηνεία στην έννοια του λαού (www.ikee.lib.auth.gr).

Η νέα ρητορική που αναπτύχθηκε υπήρξε αποισλαμοποιημένη και η θέση του μεταναστευτικού ζητήματος καλύφθηκε από οικονομικά ζητήματα που απασχολούσαν τον μέσο Γάλλο. Στο οικονομικό πεδίο το RN υποστηρίζει τον οικονομικό παρεμβατισμό, ενώ το ΛΑ.Ο.Σ. το αναφέρει ως «Πατριωτικό» παρεμβατισμό και τον προστατευτισμό. Θέτουν ως πολιτική άποψη την απομάκρυνση από την αντι-καπιταλιστική κληρονομία και προτείνουν ένα φιλελεύθερο πρόγραμμα, το οποίο έχει τα χαρακτηριστικά ενός λαϊκού καπιταλισμού.

Η προσέγγιση στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής, εκφράζοντας την αλλαγή ρητορικής και από τα δύο κόμματα, προτείνει την επαναφορά των τελωνιακών συνόρων και την απαγόρευση χορήγησης διπλής υπηκοότητας. Η εθνικολαϊκίστικη συνθήκη υπάρχει και εδώ απλώς είναι μεταμφιεσμένη και μεταφράζεται σε αλλαγή των ορισμών, διατηρώντας ακέραια βέβαια την αντίθεση

στις ελίτ, την παγκοσμιοποίηση και την αντισημιτική ιδεολογία η οποία «μεταλλάχτηκε» σε αντισιωνιστική (<https://en.m.wikipedia.org/wiki/National-Rally>).

Η περίπτωση του ΛΑ.Ο.Σ. έχει κοινά στοιχεία, με τον Εθνικό Συναγερμό, αν και η αποριζοσπαστικοποίηση του ξεκίνησε ουσιαστικά από την Διακήρυξη και το πλαίσιο θέσεων του Αυγούστου του 2007 τα πρώτα σημάδια έγιναν ορατά την περίοδο της κινητοποίησης των Αγανακτισμένων. Στο χρονικό σημείο αυτό είναι που δοκιμάζεται η αντί-συστημικότητα και ο εθνικολαϊκισμός του ΛΑ.Ο.Σ. Το αίτημα για οικουμενική κυβέρνηση, από τον Καρατζαφέρη, έχει ως στόχο τον αποχρωματισμό πολιτικών επιλογών του παρελθόντος και με συνθήματα, όπως «εμείς τολμάμε» και η «Ελλάδα πάνω από όλους» προσπαθεί να συστηματοποιηθεί γρήγορα, για να πετύχει τον απόλυτο στόχο που είχε τεθεί από ιδρύσεως που δεν είναι άλλος από την ανάληψη της εξουσίας, έστω και αν αυτή έρθει με τη συμμετοχή του κόμματος σε μια οικουμενική κυβέρνηση (www.alpha1.gr 28/5/2011).

Στον βωμό της επίτευξης του «απόλυτου στόχου» υποβαθμίζονται πολλά στοιχεία του λόγου του κόμματος και σε ότι έχει σχέση με το μεταναστευτικό και σε ότι έχει σχέση με την καταγγελία των ελίτ. Ο εθνικολαϊκισμός και κοινωλαϊκισμός στην ρητορική του ΛΑ.Ο.Σ. παραμένουν ανενεργοί αφού στην συναινετική του πρόταση, για σύσταση οικουμενικής κυβέρνησης, δεν μπορούν να λειτουργήσουν ως κεντρικοί άξονες της πολιτικής αντιπαράθεσης. Η κορύφωση της μεταστροφής του λόγου, του ΛΑ.Ο.Σ., φαίνεται στα λεγόμενα του ίδιου του Καρατζαφέρη που μιλά για ανικανότητα της κυβέρνησης και όχι περί προδοσίας, όπως χαρακτηριστικά «άκουσε από ακραίους κύκλους» (www.alpha1.gr 2/7/2011).

Η μεγάλη διαφορά μεταξύ, του ΛΑ.Ο.Σ. και του Εθνικού Συναγερμού, είναι ότι ο δεύτερος με ηγέτιδα την χαρισματική Marine Le Pen, αν και ανέβασε τα ποσοστά του κόμματος της πάρα πολύ δεν κατάφερε να ανέλθει στην εξουσία. Αντίθετα ο ΛΑ.Ο.Σ. τον Νοέμβριο του 2011 έγινε μέρος της οικουμενικής κυβέρνησης με Πρωθυπουργό, τον Λουκά Παπαδήμο, πετυχαίνοντας έστω και εν μέρει το άρθρο 2 του καταστατικού του για ανάληψη της εξουσίας. Η συμμετοχή του αυτή στην οικουμενική κυβέρνηση σηματοδότησε και την θεσμική του συστημικότητα (Τσίρας, 2011, σελ 92).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην παραπάνω εργασία εξετάσαμε την άνοδο του εθνικολαϊκισμού στην Γαλλία και στην Ελλάδα υπό το πρίσμα των αρχών και αξιών του λεγόμενου «τρίτου κύματος» της ακροδεξιάς.

Στο πρώτο κεφάλαιο ασχοληθήκαμε με το Front national και αναλύσαμε τους λόγους της επιτυχίας του και της αύξησης της δύναμης του. Επίσης αναλύσαμε διεξοδικά τους τρόπους διείσδυσης της ιδεολογίας του σε όλη την κοινωνική διαστρωμάτωση της Γαλλίας με όπλο την ρητορική που χρησιμοποίησε απαντώντας στην εθνικολαϊκίστικη συνθήκη. Στο τέλος του κεφαλαίου ασχοληθήκαμε με τον Εθνικό Συναγερμό, μετά την αλλαγή της ονομασίας του από την Marine Le Pen και τον τρόπο αποριζοσπαστικοποίησης του μετασχηματίζοντας την ρητορική του χωρίς να αλλοιώσει τον εθνικολαϊκίστικο προσανατολισμό του.

Στο δεύτερο κεφάλαιο εξετάσαμε κατά πόσο ο ΛΑ.Ο.Σ. απαντά στα χαρακτηριστικά του «τρίτου κύματος» της ακροδεξιάς, τις συνεργασίες με άλλους φορείς του ακροδεξιού χώρου της Ελλάδας, τα μέσα επικοινωνίας της ιδεολογίας του στο λαό και αναλύσαμε κάποια ρητορικά σχήματα που αποτυπώνουν το στίγμα του κόμματος στην πολιτική ζωή της χώρας.

Στο τελευταίο κεφάλαιο συγκρίναμε την πορεία, την ρητορική και την αποτελεσματικότητα, του ΛΑ.Ο.Σ. και του γαλλικού Εθνικού Συναγερμού στην μεταξύ τους «κοινή πορεία» στον ακροδεξιό χώρο. Είναι εμφανές ότι και τα δύο κόμματα κάνουν επίκληση στις έννοιες του λαού και του έθνους. Κατανοούν τον λαό σε άμεση συνάρτηση με το έθνος, ως μια οργανική οντότητα. Με αυτόν τον τρόπο πλέκουν όλη την ακροδεξιά ρητορική τους, η οποία είναι βασισμένη στις έννοιες του έθνους και του λαού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γεωργιάδου, Β. (2004), *Η Ακροδεξιά Ιδεολογία-Πολιτική-Κόμματα*, Εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα.

Γεωργιάδου, Β. (2008), Ψηφίζοντας την άκρα δεξιά, «*εκλογική επιλογή του ΛΑ.Ο.Σ.*», *Επιστήμη και Κοινωνία*, Τεύχος 19.

Ηλιαδέλη, Α. (2017), *Η Εθνικολαϊκίστικη Δεξιά στην Ελλάδα και στην Ευρώπη στη Στροφή του 21^{ΟΥ} Αιώνα*, Θεσσαλονίκη.

Τσίρας, Σ. (2011), *Η Νέα Άκρα Δεξιά στην Ελλάδα, Οργανωτική Εξέλιξη, Εκλογική Επιρροή και Πολιτικός Λόγος του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού*, Θεσσαλονίκη.

Milza, P. (2004), *Οι Μελανοχιτώνες της Ευρώπης, Η ευρωπαϊκή ακροδεξιά από το 1945 μέχρι σήμερα*, εκδόσεις SCRIPTA, Αθήνα.

Διαδικτυακές πηγές

www.alpha1.gr/older_versions/A1/A1-2007/August/110807 [18-08-20]

www.alpha1.gr/older_versions/A1/A1-2011/May/280511 [18-08-20]

www.alpha1.gr/older_versions/A1/A1-2011/July/020711 [18-08-20]

www.cnn.gr/Reuters/Benoit_Tessier, 23 Δεκεμβρίου 2016 [18-08-20]

www.journal.sagepub.com/EuropeanJournalofCommunication, 2016, 1-16 [18-08-20]

www.protagon.gr/Christine_Ockrent_25_Απριλίου_2017, 14-18 [18-08-20]

www.cnn.gr/Reuters/Emmanuel_Foudrot 1 Ιουνίου 2018 [18-08-20]

www.cnn.gr/Newsroom/Γεραντώνη_Μαριλένα_24.10.2019 [18-08-20]

www.THETOCTEEM 15 Σεπτεμβρίου 2019 [18-08-20]

www.iefimerida.gr/news/401921/ethnikos-synagermos-neo-onoma-gia-komma-poy-proteinei-i-lepen [21-08-20]

www.rassemblementnational.fr [21-08-20]

www.laoslive [22-08-20]

<https://en.wikipedia.org/wiki/laos> [22-08-20]

www.theseis.com/index2.php?option [22-08-20]

www.foundation.parliament.gr/voulhfoundation [22-08-20]

www.hellenicparliament.gr/User Files [22-08-20]

www.laos.gr/party/view [22-08-20]

<http://laosKastorias.blogspot.gr> [22-08-20]

<https://en.m.wikipedia.org/wiki/National-Rally> [22-08-20]

www.ikee.lib.auth.gr [22-08-20]